

eini 10 oyr. í reinan vinning uppá kilo. At hesin vinningur ikki fer stórt undir 300.000 kr. uppá fiskimannatriggind ella okkurt um einar 100 kr. uppá hvønn fiskimann fyri veiðuna til Ólavssøku, kann tællast at vera heilt ívælst.

Um hetta eiga vit ikki at illkennast inná nakran; men tvorturímóti, vit eiga at gleðast, tí hesin vinningur kemur landi okkara tilbestar; tó mátti tað verið ein ringur fiskimaður, ið ikki kláaði sær í vanga og hugsði um, at hesin vinningur átti at koma honum sjálvum tilgóðar og ikki reiðaranum. At reiðarin fær vinningin uppá sínar tveir partar av fiskinum er rætt og beint, men tað kann ikki haldast at vera rætt farið avstað hjá fiskimanninum, at hann ikki er forur fyri at taka vinningin uppá sín triðjapart sjálvur.

Tað eru mangar roddir frammi, sum vilja tala ávarandi til fiskimannin, ið hugsar um at ognar sær henda vinning, tær minna hann allar um, at hann so eisini má taka tapið — og tapið kenna hesar roddir so væl — tær kunnu peika á roknskapin fyri mong ár og prógva tað við tolum. Hin hugsandi fiskimaðurin vil tó stundum ivast, tí har er eitt, sum býður honum ímóti, og tað er, at summir menn, sum ár undan ári hava víst á tapið, tó eru vorðnir ríkir. Hetta kann ein einfaltur, hugsandi fiskimaður ikki fáa í sitt høvði.

Hvussu man tað nú vera við tí tapi, sum fiskimaðurin skal koma undir, um hann glognum samvinnu tilvirkar og selir sín egna fisk?

Fiskurin er lonin fyri hansara arbeið, og hjá honum ræður um at fáa mest moguligt fyri hann, og tað fær hann, tá hann fær tað, sum fiskurin gongur fyri á útlanda marknaðinum minns umkostningar. Her kan aldri vera talan um nakað tap í vanligan týðning, nevniliga tað, at hann má rinda pening afturat av tí hann moguligvis eigur niðurfyri. Hansara lón kann vera minni ella størri, eftir sum fiskurin hevur lægri ella hægri virði. Tað sum umræður er bert, at fiskimaðurin fær hitt óskerda virði fyri sitt arbeið, og tað fær hann tess betur, tess nærri hann kemur marknaðarprísinum fyri fislin, hann eigur.

Nú vil kanska onkur siga, at fyri landshúshaldið kann tað vera eins, hvør ið fær hitt fulla virði fyri fislin, bert tað kemur Føroyalandi tilgóðar; men hetta er ikki bein hugsan, tí hin besti stuðul fyri landshúshaldið er tað, at hvør maður í landinum er sjálvbjargin og hevur gott skil á sínum egna húshaldi.

Tað er nú ein royndur lutur, at har sum ovliði er at taka av, og har sum fólk eru noydd til at liva uppá borg vegna tess, at tey mugu biða langa tíð eftir tí, sum maðurin fortjenar, har verður húshaldið ikki hitt besta, mangt verður borgað, sum ikki hevði verið keypt, um peningur

skuldi fari av hondini fyri tað; og mangt verður tíkið ófalt og í ótið har neyð er. — „Mangur slitur silki fyri armóð“, sigir orðatakið og tað man vera sætt; men verri enn alt er tað, at hann ið livir í armóð missir ænsin fyri skili og góðum húshaldi. Tað ger tí ikki tað sama, æntla inntøkurnar koma til hansara, sum ovliði hevur at liva av, ella til hansara, sum nógmið hevur. Fyri ein fiskimann gera 100 ella 200 kr. mera um árið stóran mun.

Spurningurin verður nú um hvussu fiskimennirnir skulu bera seg at fyri at fáa hesar 100—200 ella kanska fleiri kr. meira um árið. At tær tey flestu ár eru til í hansara fiskiparti ganga vit út frá sum sjálfvlygjuglutt. Takið verður bert at hann: 1) letur fislin virka til fyri egnu rokning 2) selur fislin fyri egnu rokning og 3) kann reisa so miklan pening uppá fislin, at honum ikki nýtist at liva uppá borg meðan fiskurin er undir titvirkan.

At taka hetta takið hjá hvørjum fiskimanni einstokum og fyri seg, er ómoguligt; hetta takið kann eina verða tíkið í felagsskapi.

Fiskimaðurin í Føroyum mátti nú verið komin so langt, at hann til lítar fataði týðningin av felagsskapinum. Tann felagsskapur, hann eftir forimuni hevur staði í nú í 16 ár hevur hjálpt honum at varðveita og tryggja triðjapartin sum hansara lut av veiðuni og frábýtsrættin afturat; men skal frábýtsrætturin ikki eftirhándini verða til eitt bert eiti, so má Fiskimaðurin í Føroyum brátt stíga eitt muna-gott stig afturat fram í felagsskapinum, og tað stigið má fara inn í eitt samvinnu- og keypslu-felag.

Tað verður kanska ívortligt at stovna tilfikt felag við bert einari miðstöðu, sum viðurskiftini eru her; men tað er heldur ikki neyðugt. Her liggja í Føroyum mong stóð ónýtt, har væl ber til at gera fiskaturkingarpláss og lending við turkíhúsum og pakkhúsum. Tað ræður bert um at fiskimannafelagið á tilfiku stóðum vissar sær plássid og sokir statslún eftir lógin til tað, sum lán ná kann fáast til. Við at nýta frá býtsrættin á tann hátt, sum kontraktin heimildar, fæst hin neyðturvuliga fiskamongd til virkingar, og vónandi vera okkara bankaviðurskiftir innan langt umliður so fræ, at lán fæst uppá fisk, ið er undir tilvirkan.

Hvor deildin kann í hinum dagliga arbeiðinum sera væl starva sær, sum hon sjálv heldur um hóska best fyri sín viðurskiftir og hovuðsdeildin, sum her kann verða antin Føroya Fiskimannafelags ella ein særlig nevnd vald á sama hátt sum stjórn felagsins, kemur einans at vera tann felagsnevndin, har í allar felagsdeildirnar ganga upp.

Øll sola útav landinum má sjálvsagt ganga í glognum felagsstjórnina, og tað er eingin vandi fyri, at hon skal koma

burtur ímillum. Tær stóru útlendu keypararnir skulu nokk finna fram til eina hond, sum heldur um ein triðjapart av av fiskinum í Føroyum. At fiskimannafelagsdeildirnar, sum ganga inn undir eitt soleiðis skipað samvinnu- og keypslu-felag eisini glognum somu hond keypa tær vorur, felagmennirnir skulu nýta bæði til húsrúks og útgerðar er sjálvsagt.

Til at fáa tilfisk stórverk á stovn nýtist fyrst og fremst

hugur til felagsskap og fatan av felagsskapi. Eru tey tilsteiðis, æla tey av sær hina óeginnyttugu arbeiðsmegi, sum má vera til taks, um verkið skal eydnast.

Í øllum okkara grannalondum eru tilfisk samvinnu- og keypslufelag í góðari gongd hinum arbeiðræði fólkinum til stóran frama. Hvussu leingi skulu vit Føroyingar her vera drumbar?

F. s.

## TIL SKALDIÐ Í SKÝMASKOTINUM.

Tú skýmdarskald, sum hevur horn at munn  
og ýlir sorgartónar yvir fjøll,  
ið boða frá, at „Rytters-vald“ er svunnið  
og fánað eru flestu sambandstroll.

Tú biðar bert, — og veitst í dýkjum liva  
so daprar andar, aldri kendu gleim,  
í fávitskunnarmyrkri einans biva,  
og tráa trollskeir inn í trælaheim.

Tú biðar bert, — til óvit elur angist,  
ið roynir kova hvørja frælsisvón,  
og ræðslan um, at óvskjøtt búkur svangist,  
skal rudda frælsisliðið út av lón.

Men biða skalt tú vist í tóman heim,  
og eydnast aldri skal tær eitursáðið.  
Hitt unga lið her norir frælsiseim,  
so folna má á fold hvor niðingsdái.

SNATI.

## Valgene til Landstinget.

(Telegram til „Føroya Social-Demokrat“).

København, d. 15.—9.—1928.

Socialdemokraterne fik 166231  
Stemmer, Radikale 53941, Venstre  
168804, Konservative 77645,  
Tyskere 6719.

Socialdemokraterne fik 614  
Valgmænd, Radikale 185, Venstre  
643, Konservative 268, Tyskere 27.

I 1920 faldt Stemmerne saaledes: Socialdemokraterne 106000,  
Radikale 50000, Venstre 170000,  
Konservative 68000. Valgmændsfordelingen var dengang: Socialdemokraterne 411, Radikale 177,  
Venstre 696, Konservative 262.

Socialdemokratiet har vundet  
1 Mandat fra Venstre i Jylland.

— — —

Som det fremgaar af vort Telegram, er Stillingen i Landstinget ikke meget ændret. Landstinget vil endnu nogle Aar fortsætte som den mørke Reaktions Højborg.

At Venstre stadig er paa Retræte er et Factum, der ikke kan omtvistes. Foruden at dette Parti har mistet sit færøske Mandat, har det nu ogsaa maattet afhænde et Mandat til Socialdemokraterne. Det forlyder at Valgmændsvalget for Hr. Effersøes Vedkommende har virket som en Aftiver, idet han nu er rykket op til at blive Vestres I. Supleant til Ungvalgt Medlem af Landstinget. Om føje Tid, hvem ved?

— — —

Foranstaaende Telegram er indleveret i København d. 15. Sept., men først den 16. Sept. er det naaet os. Det kan altsaa gaa langsomt, selv om Telegrammer ikke skifter Afsendersted. (»Newcastle on Tyne« i Erindring).

## Fersk-Fisk-Eksporten.

Ingeniør Raaschou-Nielsen fra »Det Danske Frysningsskognings« ankom til Færøerne med »Dronning Aleksandrine«.

Som vore Læsere bekendt, beskæftiger Lagtinget sig med et Andragende fra Arbejderforeningen »Enigheden«, Tveraa, om Støtte til Oprettelse af et Ottesens Fryse- og Køleanlæg dersteds.

Endvidere er samme Forenings Andragende til Landbrugsministeriet om Laan, ogsaa for Tiden hos Lagtinget til Erklæring.

Ingeniør Raaschou-Nielsens Besøg skyldes særlig denne Sag, da Det Danske Frysningsskognings ogsaa indgaar som Interessent i det saakaldte »Isvirke«.

Hr. Raaschou-Nielsen har sit Virkefelt hovedsagelig i Udlandet, hvor han rejser som Frysningsskognings Repræsentant.

Efter sin Færørejse skal han til Rumænien, hvor der arbejdes med Oprettelse af et Ottesens Fryse- og Køleanlæg.

Den ottesenske Metode er nu meget udbredt. Saadanne Frysningsskogningsanlætt er etablerede i Seattle, Canada og Sydamerika, foruden den Udbredelse Metoden har vundet i Europa. For Tiden er et stort Fryseanlæg efter Ottesens Metode under Optørelse i Reykjavik.

**Vinduer, Døre og Lister.**  
Godt og billigt Arbejde.  
**Hugo Øster's Maskinsnedkeri,**  
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Hr. Raaschou-Nielsen udtaler at han har haft Anledning til at lægge Mærke til hvorledes Ferskfisken vender Indpaa paa Kontinentets Markeder.

Saaledes er Spanien blevet stor Aftager af fersk Fisk. Ferskfiskesalget har de bedste Udsigter til gode Markeder i Europa; men, slutter Raaschou-Nielsen, for Færøerne vil det være af stor Vigtighed at Færøerne kommer i Dampskibsforbindelse med Hamborg, da man maa gaa udfra, at Markedet paa Fastlandet ikke vil være saa svingende, men mere fast, end t. Eks. i England.

Ferskfisk-Exporten glider nu som et meget vigtigt Led ind i vort Fiskerierhverv.

## Ur Føroyum.

Thorshavn.

### Skal Læger være interesserede i Folks Sygdom?

En Hr. eller Fru »Fjølneir« har i sin Anmeldelse af Skrift II, som Foreningen »Móti loysing« har udgivet, ladet et Par Bemærkninger falde om Lægerne paa fast Løn, som Foreningen »Móti loysing« fremhæver som en Nødvendighed for Samfundet.

Vi, Socialdemokrater, er ogsaa indforstaaet med Nødvendigheden heraf, hvad tydeligt fremgaar af vort Arbejdsprogram, der offentliggjortes sidste Vinter.

Giv »Móti loysing« Ret, der hvor de har Ret. Lad os endelig komme over dette Stadium, hvor Lægerne formelig maa gaa rundt og spekulere i sine Medmenneskers Sygdom. Derfor bør Lægerne ansættes paa fast Løn.

D.

### Biludflugt.

Sidste Sondag var Typograferne i Thorshavn, efter Invitation af Mr. A. Brend, paa Udflugt i Kirkebo med »Havnar bilfelles« nye, rummelige og behagelige Rutebil.

Man aflagde blandt andet Visit ved »Sverrahølu«, samt drak Kaffe ved »Tjaldhúðina« i Sverri Paturssons hyggelige Have, hvor man blev fotograferet af Sv. Patursson selv.

Turen var særdeles vellykket.

C.

Middagur.

### Grind.

Seinasta mikukvöld var grind dripin á Miðvági. Drápið vardi bert 2 tímar. 123 vóru hvalirnir, men ikki varð nógv í part, hóast tað verður sagt, at vit Miðvingar fáa nógv grind. Men vit, ið ógna jorð eiga, fáa ikki nakran stóran part. Matahvalsparturin til okkara hús var ikki stórri, enn hann var borin í einari byttu. 1½ skinn var til batin. Vit fáa sjálvsagt eitt sindur meiri enn aðrir bátar, ið ikki rokka í drápið.

Men presturin, ið situr heima og hevur tað gott og fálgt; eingin fær stórri grindapart enn hann og aðrir stórr jarðeigarar, ið heldur einki stríð hava av grindadrápinum.

Ringast var, at her hendi ein stór ólúka. Ein maður fór Vík datt av kajuni og druknaði. Har vóru aðrir menn til staðar, men feir kundu ikki koma honum til